

מסורת הש"ס

(א) [ומספחה פ"ו ה"ג],
(ב) שבת סד: קמו: צ"ה ט"ו,
(ג) צ"ל חמה, ד' לפי גי'
רש"א ה"א ו"ל דלמלא
כבז מדפריך הכא והא ארי'
א"ה

גליון הש"ם

גמ' איליא דלא מתחיה.
עיין ירושלמי פ"ט דנחלם
על משנה ב:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הכא
נמי וכו' להס דהנה
מפני שדמיס וכו' ה"ס
לעבודת כוכבי ואסורין
מדאורייתא כ"ל וימת
והוא נמחק: (ב) ד"ה
רנא וכו' ומיסתפי:
(ג) בא"ד ישראל על
העובד כוכבים:

לעזי רש"י

שנושא"ה. עולקה.

מוסף רש"י

כל מקום שאסרו
הכמים מפני מראית
העין. שלא יתסדוקו
באסור (שבת טז:).

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה יב.

עין משפט
נר מצוה

ב א ב מ"י פ"ג מהל'
עבודת כוכבים הלכה ז'
סמג לאהן ט טושי"ע י"ד
סומן קק ספיק ב':
בא ג מ"י שם הלכה ח
טור ש"ע שם ס"א:
בב ד מ"י פ"א מהל'
רזחל ושמינת נפס
הלכה ו סמג ע"ן עט
טושי"ע י"ד סומן קקז
ספיק ה בהג"ה וטושי"ע
ח"מ סומן תפ ספיק ט:
בג ה מ"י פ"ב מהל'
שבת הלכה כ סמג
לאהן פה טור ושי"ע א"ח
סומן שא ספיק מה:
בד ו מ"י פ"ג מהלכות
עבודת כוכבים הל' ז'
סמג לאהן יט טור ושי"ע
י"ד ט"י קק ס"ב:
בז ז מ"י שם הלכה ח
בהג"ה:

רבינו חננאל

עטלוזה של עזה מה
היא כל"י עזה מותרת או
אסורה אמר ליה לא הלכת
לצור מייקן רבואת ישראל
ועובד כוכבים ששפתו
שתי קדירות ע"ג כירה
אחת ואמרו חכמים כי
קדירות שגלו לשפחותינו עבודת
כוכבים ולא חיישין דלמלא הטילה
אסור בתוכו: **דבנותה** ה"ג לא
חשו לה כלום. מאי לא
חשו לה משום בשר
בבילה ולא אמרי' דלמלא
אהר אפיה ישראל ושרא
ליה עובד כוכבים בשר
בבילה בקדירה דבנותה
הכא נמי לא חשו לה
חכמים בדמים הנמצאים
ביד בני עזה משום דמי
עבודת כוכבים ביד עובד
כוכבים ולא אמרי' דלמלא
בן עטלוזה היבנותו ליה
ולמה דימה לו הדבר
לצור שכן היו דירחם
ישראל ועובד כוכבים
והיו מבשלין יחדו. רבא
אמר לא חשו להן
חכמים משום בישרי'
ועבדי כוכבים דבנותה
הכא לא חשו להן משום
יום אידם כלומר כש
שכל אחד ואחד מבשל
קדירותו כן כל אחד מקום
שיש בו עבודת כוכבים
הוא יום אידו: רבה
בר עולא אמר לא חשו
להם חכמים משום צינורא
פי' שבא ניתוח צינורא
מפי העובד כוכבים
ונפלה בקדירה של ישראל
דבנותה הכא נמי לא
חשו להן חכמים משום
לפני אידיהן הואיל ואין
העבודת כוכבים עצמה
בתוך עזה אבל ביום
אידם עצמו אסורה אפילו
עזה: פ"ב מהו לייקן
לשם פי' שלא לשם משא
ומתן אלא (לע"ז) ולפברן
מתוכו למקום אחר בזמן
שהדרין מיוחדת לאותו
מקום אסור. אבל אם
מן הדרך ההוא הוא
הולך גם למקום אחר
מותר כו'. ת"ר יש
לו קוץ בפני עבודת
כוכבים לא ישחה ויטלנו
מפני שנראה כמשתחוה
לעבודת כוכבים ואם
אינו נראה כמשתחוה
מותר וכן אם נתפורו
לו מעות בפני עבודת
כוכבים לא ישוח ויטלם
מפני שנראה כמשתחוה
לעבודת כוכבים ואם
אינו נראה כמשתחוה
מותר. מעיין המושך
מים בפני עבודת כוכבים
לא ישחה ויטלנו
מפני שנראה כמשתחוה
לעבודת כוכבים וכן
פירצות המקלחין מים
בכרכין לא יניח פיו
על פיהם וישתה מפני
שנראה כמנשק לעבודת
כוכבים. וצריכין דאי תנא
קוץ וכו' ופשוטה

דלמא מהדר ישראל אפיה. וא"ת מאי שנא משאר אסורים
דעלמא דשריא ביוזא ונכנס וי"ל דהא דשרינן בעלמא
יוזא ונכנס היינו היכא דנתפס כנגזז אס מלאו ישראל ונבע ליה
לדינא אבל הכא יכול לתמוך הכף של נבלה בקדירה ויאמר להגיס את
תבשילך נתכוונתי שלא יקדיח אי נמי
הכא מיירי בתבשיל אכסנאי דלא
מרתת מיניה ולרצא איכא למימר
דשרי יוזא ונכנס אפי' מבכסנאי
ומשום הכי לא מייתי רצאה מבכסר
נבלה לדמי עבודת כוכבים ביד עובד
כוכבים דהתם עובד כוכבים מרתת
למלא חזי ליה ומבע ליה צדינא:
ושרי עובד בוכבים נבילה בקדירה.
פירש ר"י שדי צשר כחשה
שלו ושקיל צשר שמינה כדי להרוח
אבל צחוס כדי להכשיל את ישראל לא
חיישין אפילו הולך למרחוק ורצאה
מדלקמן צפרק שני (דף טז:): גבי
היא ארצא דמוריסא דלא חייש
למעורבת חמר' כיון דקיימא
דמוריסא גלומא פי' צוחא וקיימא
דחמר' צארבעה לומי פירוש צארבע
זווי ומחא עטמא צצקנין צלל יוס
קדירות שגלו לשפחותינו עבודת
כוכבים ולא חיישין דלמלא הטילה
אסור בתוכו: **דבנותה** ה"ג לא
חשו חכמים דמי עבודת כוכבים
ביד עובד בוכבים. פירש הקונטרס
דנימא דמיס הללו שהוא לוקח מהן
צפרו זר של בני תוכה הן וכבר היו
נקרצין לעבודת כוכבים ואסורין
מדאורייתא דכמי' לא ידבק צידך
מאומה משמע דלא ציי נמי אס הוה
ידעינן צודאי שהס של עבודת כוכבים
אסורין ושאי הכא משום דלא חשו
ולרצא אפי' למיחש חיישין ואסור
וקשיא דלקמן דפ"ב (דף טז: ושם ד"ה
מסתבר) קאלמא דרבי יצבי וקמיציעיא
לכו דמי עבודת כוכבים ביד עובד
כוכבים אסורין או מותרין ומסיק רב
נחמן דמותרין ומייתי רצאה ממתניתין
עובד כוכבים שהיה נושה צו ישראל
מנה ומכר עבודת כוכבים והציל לו
המעות מותרים ושמה משום הך
קשיא פ"ה דמי עבודת כוכבים
שנקרצין היו לעבודת כוכבים ולא
דמי דהיא דפ"ב (לקמן טז: דר"ל חליפי עבודת
כוכבים וחליפי עבודת כוכבים אינם
אסורים אלא כשהחליפם ישראל אבל
כשהחליפם עובד כוכבים מותרין
מיהו קשיא דלפ"ה הוה נקרצין לעבודת

שפיתת קדירה כשמניחין אותה אלל האור על גבי כירה קרי שפיתת
לשון שפות הסיר (יחזקאל טז): **ולא חשו חכמים**. אע"פ שממך
אסור אלל היתר מאל. הכא נמי אע"פ שבני העיר האסורין סמוכין
לצני חוזה לה שאין להם עבודת כוכבים היום לא חשו: **מאי לא חשו**.
איכא למימר צשמי קדירות דליקף
הכא דכוותה: **משום צשר נבילה**.
ואע"ג דאיכא למיחש לאסור דאוריית'
לא חשו לאחזוקי אסור מצדקירות מן
הספיקא: **הכא נמי**. לא מחזיקין
דמי עבודת כוכבים צדי עובדי כוכבים
צצחולה לה דימא אסור למכור להס
צהמה (ה) שדמיס הללו שהוא מקבל מהן
מחמת צהמה זו דמי עבודת כוכבים
הן שהצהמה היום לצורך בני תוכה
היא ונקרצין היום לעבודת כוכבים
והוא אסור דאורייתא מלא ידבק צידך
מאומה וגו' (דברים יג) וכ"ש היכא
דידעינן דמשל חוזה לה הן דלספק
אסורא דרצנן לא חיישין דימא
דלמלא האי צברא שייך צמר בני
תוכה והוה היום יוס אידו ועבר האי
צברא אדרצנן דאסרי לישראל לשאת
ולתת עמס ציוס איד: **רנא אמר**.
היא לא חשו לאו לצשר נבילה קאלמר
דליקף מינה דכוותה דלא ניחוש דמי
עבודת כוכבים דהא לא דמי דהתם
לית הגאה לעובד כוכבים דינשי
נבילה לקדירה (ו) דמיסתפי דאי חזי ליה
ישראל תבע ליה צדינא אבל הכא
מתחין עובד כוכבים לעשות רצון
צמיו אלל ה"ק לא חשו להס חכמים
משום צישולי עובדי כוכבים דלמלא
סמין ישראל (ז) לעובד כוכבים לצסיה
וקאליל צשולי עובדי כוכבים דרצנן:
וה"ג היכא דפשיטא דמיס הללו
מתוך תיבתו לקחם וליכא למיחש
לאסורא דאורייתא לא חשו חכמים
לספק אסורא דרצנן: **משום יוס**
אידם. למיחש דלמלא האי עובד
כוכבים שייך צמר בני תוכה ושקיל
וטרי האי ישראל צדיה ציוס אידו:
רנא בר עולא אמר. ציוס אידם של
בני עזה לא שר' ר"ח לשאת ולתת עם
בני עטלוזא ולא דמי לשמי קדירות
דהתם ליכא למיחש משום צישולי
עובדי כוכבים מני א חכמי ישראל
חזא וימנא צגחלם אבל הכא איכא
למיחש דלמלא האי עובד כוכבים שייך
צמר בני תוכה הואיל וסמוכה לה
ומתני' דקמני דחוזה לה מותר לאו
צסמוכה כולי האי קאלמר ור"ח לפני

כוכבים אינם אסורין דבעינן עבודה שנעשית כעין פנים כדאמרין
לקמן פרק רבי שמעאל (דף טז:). ורק מקל לפני חייב משום דררבה
בכך והמקל אינו נאסר דבעינן תקרובת כעין פנים וליכא ויש
פירושים אחרים שהג"י רש"י דלצי לא ס"ל הך ממני' דלקמן פרק
צתרא (דף טז:). ודוחק הוא לומר דלצי ורצא ורצה בר עולא
לא שמיע להו ועוד קשיא מפ"ב אהיה צפרק אין מעמידין (לקמן
דף טז:). גבי והולכין לתרפות מ"ר ישראל שהולך ליריד של עובדי
כוכבים וכו' עובד כוכבים שהולך ליריד צין בהליכה צין צחזרה
מעתיבו מותרין דלמרינן אימור חמר' צין גלימא צין משמע היא
עבודת כוכבים צין אסור אלמלא חליפי עבודת כוכבים אסורין פי'
ר"ת דהיא דפ"ב (לקמן טז:). דשרי חליפי עבודת כוכבים היינו בעובד
כוכבים שפורע חובו מדמי עבודת כוכבים שמכר דהאי דלמר דעבודת
כוכבים תופסת דמיה היינו מוהיית חרס כמוהו והיינו דוקא כשהחליפה
ישראל אבל כשהחליפה עובד כוכבים לא שייך אבל הכא וצפרק אין
מעמידין (לקמן דף טז:). מיירי שהעובד כוכבים מקצה הדמים לצורך
עבודת כוכבים אחרת ולכן אסורין הדמים וא"ת דלצי קאלמר הכא
דלא חשו לצני חוזה לה משום דמי עבודת כוכבים הא לצני תוכה
אסור חסוד דמי עבודת כוכבים ומ"ש מדלקמן פרק אין מעמידין
מותר אף לידועים שהס בני תוכה ואומר ר"י דהכא מיירי ציריד
שהוא קצוע לקנות שמשישי עבודת כוכבים ולרכיה הלכך לצני תוכה אסור
דאיכא למיחש לדמי עבודת כוכבים אבל התם מיירי ציריד
שאינו קצוע לכך ולפיכך יש לתלות צאימר גלימא צין ורצא פליג ואמר אי
הוה לן למיחש לדמי עבודת כוכבים שהיה היריד עשוי לכך
חיישין ואפילו צחזרה לה אבל רנא צבר דאין היריד עשוי לכך ומשום יוס
אידם איציעיא ליה: **ב"ב** מקום שאסרו חכמים מפני מראית
העין וכו'. פי' רב נסים גאון דאין הלכה כרב מדתנן פרק שני דחולין
(דף מה: וע"ש במס' ובשוק לא יעשה כן שלא יתקה המינים ועוד תנן
צצבת (דף קמו:). שוטחן צחמה אבל לא כנגד העס אלמלא לא אסרו צחזר
אע"ג דצשוק אסור מפני מראית העין כך קצלתא צצבת מפני מורי
החסוד ובתוספות רבינו יהודה מנחמי נראה לר"י (א) דהלכתא כרב
כדפרישית צצבת פ' צמה אשה (דף טז: ושם ד"ה אמר): **והאמר** רב יהודה:
אמר רב וכו'. ואף על גב דפליגי ציה תנאי צפרק צמה אשה (שבת דף טז:)

אידיהן הוא דשרי וה"ק לא חשו להס חכמים לשמא נמוה צינורא
מתוך קדירת עובד כוכבים מתוך קדירת ישראל הואיל ואסור קל
הוא חדא דלא שמי ועוד דאי נמי שמי צטיל צרובא ה"ג לא חשו
לאסור חוזה לה של בני עזה ואע"פ שסמוכה לה ממש: כל היכא
דמי שיש צה עבודת כוכבים משמע שהיום עובדין ליראה שלהס:
אסור לינכס לטובה. משום חשד דלמרי איהו נמי אזיל למפלת: יש
לו קוץ. נתחב לו קוץ צרגלו: **ואס** אינו נראה. מפרש לקמן:
פרצופות המקלחין מים. פרצופות אדם חלולין ונכנס סילון מים
לאחוריהם לתוכן ויואלין דרך פיהם: **צכרכיס**. דרך יושבי כרכיס
להתנהג צגדולה להן נקט כרכיס: **ע"ג סילון**. צינור ממוצר
צקרקע: **מפני סכנה**. שלא יבלע עלוקה ששוא"ה צלע"ו: **אילימא**
דלא מיסחזי. שאין אדם רואהו: **כל מקום שאסרו חכמים**.
דבר המותר ואסרוהו מפני מראית העין שהרואהו חושדו צצבר
עצירה: **אפילו צחדרי הדירים אסור**. צמקום שאין אדם רואה
אסרוהו: **ואס** אינו נראה כמשתחוה. שפונה אחריו או צידו
ללד עבודת כוכבים: **למיוול קמיה**. עד שיעבור מנגד עבודת
כוכבים: **אבל מעיין דאיכא סכנה דאי לא שסי מייס**. צצמלא:
פרצופות
(ס) דפסקינן צאימר חמר' צין גלימא צין וה"ג נאמר הכי ויהא
שהוא קצוע לקנות שמשישי עבודת כוכבים ולרכיה הלכך לצני תוכה אסור
דאיכא למיחש לדמי עבודת כוכבים אבל התם מיירי ציריד
שאינו קצוע לכך ולפיכך יש לתלות צאימר גלימא צין ורצא פליג ואמר אי
הוה לן למיחש לדמי עבודת כוכבים שהיה היריד עשוי לכך
חיישין ואפילו צחזרה לה אבל רנא צבר דאין היריד עשוי לכך ומשום יוס
אידם איציעיא ליה: **ב"ב** מקום שאסרו חכמים מפני מראית
העין וכו'. פי' רב נסים גאון דאין הלכה כרב מדתנן פרק שני דחולין
(דף מה: וע"ש במס' ובשוק לא יעשה כן שלא יתקה המינים ועוד תנן
צצבת (דף קמו:). שוטחן צחמה אבל לא כנגד העס אלמלא לא אסרו צחזר
אע"ג דצשוק אסור מפני מראית העין כך קצלתא צצבת מפני מורי
החסוד ובתוספות רבינו יהודה מנחמי נראה לר"י (א) דהלכתא כרב
כדפרישית צצבת פ' צמה אשה (דף טז: ושם ד"ה אמר): **והאמר** רב יהודה:
אמר רב וכו'. ואף על גב דפליגי ציה תנאי צפרק צמה אשה (שבת דף טז:)